

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verné.

23. pismo.

Dragi prijatel!

Od Apjeviga terga do Teračine sim malo več vidil, ker sim ponoči potoval. Prav rad bi bil kraje okrog Mese, ki je bila v starodavnih časih tako mogočno mesto, de je čez 23 drugih mest gospodovala, saj na debelo ogledal, pa se ni dalo, preveč tama je bilo.

O polnoči sim prišel v Teračino, zadnje mesto papeževe dežele blizo Neapolitanske meje. Komaj eno uro sim se tu vstavil. Mestice leži, kolikor sim ga mogel ponoči ogledati, na kamnitim prostoru med hribam, ki je tudi zgolj kamen ali skala, in med morjem. Močno mi je bilo žal, de nisim utegnil dneva čakati, de bi bil vidil, kje in kako je nekdanje mesto stalo. Po Horacijevim:

»Impositum late saxis candentibus Anxur«
ga je moralo saj nekaj verh skalovja biti. Pa saj tudi tla, kjer današnje mestice stoji, so le živ kamen. — Tistiga „candentibus“ pa nisim clo nič vidil, desiravno je luna sijala; vse je bilo černo, in o polnoči ni moglo drugač biti.

Od Teračine, ki so jo Rimljani „Anxur“, Greki pa „Traxina“ imenovali, še ni pol ure do Portéle na Neapolitanski meji. Portéla je terdno poslopje čez cesto. Tu so nam potne liste tako dolgo pregledovali in podpisovali, de je bil že beli dan, ko smo naprej šli.

Tod, namreč od Teračine do blizo Gaete, nekoliko ur hodá, so tla silno kamnite, skoraj kakor naš Kras. Kar je pa zemlje, je prav skerbno obdelana, po vinogradih je polno sadniga in posebno oljkniga, in tudi taciga drevja, iz kteriga smolo dobivajo, ki se ji mastiks pravi.

11. dan julia sim prišel že zgodaj v Neapolitansko mesto „Fondi“ žalostniga ogleda. Ulice so sicer ravne in široke, tode grozno nesnažne. Polje okrog mestica, ki šteje do 5000 duš, je jako rodovitno, in na Cekubških hribih se prideluje veliko dobriga, že o starih časih kakor še dandanašnji mnogo čislana vina. — Horaci pravi:

»Fundos Aufidio Lusco pratore libenter
Linquimus — — — — —«

Tudi jez sim jo čez pol ure prav rad odlazil. Pol-drugo uro ali malo več naprej so poleg Apjeve ceste prek in verh visociga skalovja — „Itri“. Prej pa ko se v Itri pride, se stermiti, silno kamniti hribi od obéh strani cesti tako približajo, de se o vojski sovražnikom lahko brani; še je nekaj ostanjkov terdnjav in nasipov viditi, ki so jih bili o francoskih vojskah tu napravili. Nekteri terdijo, de, kjer so zdaj Itri, je bila nekdanj „Urbs Mamurrarum“, ki je Horaci v nji počival, kakor sam pravi:

»In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus«

Mende je peš potoval, sicer bi se ne bil mogel od mesta Fondi do Itri veliko vtruditi.

Šest milj naprej je „Mola di Gaeta“. Blizo Mole kažejo poleg ceste podertine neke starodavne zidance, od ktere pravijo, de je Ciceronov grob. Naj pa že bo ali ne, gotovo je vender, de so Cicerona 44 let pred Kristusovim rojstvom tu ubili. Strašno žalostni časi so bili takrat! Odsekano glavo in roki možaka neumerjoče slave, ki je bil nekoliko let poprej ljudovladajo rešil in otel, de ni poginila, je hudobni ubijavec v Rim prinesel, in zlat venec za plačilo dobil. Glavo in roki so pa na tergu, ljudem na ogled, pribili!

Od tu, kjer se cesta zavije, se vidi še ne pol ure dalje na desni Gaeta. silna terdnjava, ki šteje do

10.000 duš, — prek verha, ki ko nos v morje šterli. — Če je Virgilju verjeti, je Gaeto Enéa svoji pesterni ali marveč dojici v čast sozidal. Virgili pravi:

»Tu quoque littoribus nostris Aeneia nutrix
Aeternam moriens famam, Caieta, dedisti«.

Malo naprej se pride v vas, ki jo Kastelone imenujejo, in kjer je bila nekdanj Ciceronova pristava „Formianum“. — V teh zalih krajih se je bila tudi Odiseju sreča spet prismejala, de je bil Lestrigonskiga kralja hčer našel, kakor Homer pripoveduje.

Novičar iz slovanskih krajev.

V Terstu — naznani Teržaški časnik — se je po vikšim dovoljenji te dni družba osnovala, ktera je učilnico napravila, v kteri se bojo revne dekleta učile, dobre keršence biti. Več gospá se je vdeležilo te družbe; za 40 deklet je prostora v ti napravi, v kteri bojo z vsim preskerbljene; 8 so jih že vzeli v to gojilnico.

Iz Ljubljane. Gospod maršal grof Radecki je prišel v četrtek v Ljubljano, ogledat svoj grad pod Turnam, na kterim so poslednje dni tako pridno delali, da je že veliko dodelaniga. Slavni gospod je nek z vsim prav zadovoljin; res bo kaj krasna ta cela okolica. Včeraj mu je odbor poklonil izverstno okinčano pismo (diplom), s kterim slavni maršal stopi v versto častnih mestnikov Ljubljane. Kakor smo slišali, se bo podal danes v Celovec. — Zvedli smo, da prihodnjo spomlad se bojo dela na Teržaški železnici posebno ročno poprijele.

Novičar iz mnogih krajev.

Že v poslednjim listu smo omenili, da podpisi za državno posojilo presežejo razpisani znesek za veliko; sedaj se zvé, da namest 80 je 110 milionov podpisanih; nar več je podpisala bogata bankirska hiša Rothschildova, namreč 31 mil., po ti bankir Sina 11 mil., Arnstein in Eskeles 6 mil., Stamel-Mayer 3½ mil., Biedermann 2½ mil., po milionu in še čez pa več družih bankirjev. — Po razglasu c. k. ministerstva denarstva bojo 25. t. m. spet sožgali za 800.000 fl. papirnatiga drobiza. — Bere se, da svitli cesar je poterdil predlog c. k. ministerstva denarstva, po kterim bo za prihodnje leto 1853 grunti, hišni, pridobitni in dohodniki davek tako ostal, kakor je letos bil. — Novo osnovano višji vodstvo železnic je nek začasno izročeno vitezu Ghega. — Cesarke železnice so donesle pretekli mesec 936.021 fl., tedaj za 50.350 fl. več, kot pred ta mesec. — V Savriču, kjer bo svitli cesar ob svojim potovanji na Horvaško zemljo stopil, bo krasen obok napravljen. — Zastave (bandera) z modro-belorudečo barvo na Horvaškim in Slavonskim so po vikšim ukazu prepovedane, ker ta trojna barva ni opravičena narodna barva teh deželá; narodni barvi za Horvaško imate biti belo-rudeča, za Slavonijo pamodro-bela; narodne bandera s takimi barvami so pripušene, in smejo združene s černo-rumenim cesarskim banderam se tudi ob prihodu cesarjev razvijati, tode cesarsko černo-rumeno bandero, znamnje edine Austrie, mora vselej nar višji biti. — V razglasu c. k. vojne sodnice na Dunaji je poslednji čas spet več deležnikov prekucijskih poskušinj v ječo obsojenih bilo; večidel so iz Galicie domá. — Kolera na Poljskim se bliža avstrianski meji; 8 milj zunaj Krakove je že. — Pruska vlada se je odpovedala colnimu združitvu z avstriansko in z njo zedinjenimi vladami. — Po Wellingtonu misli cela dežela se v černo žalno oblačilo obleči. — Tudi v Lionu so Napoleona s klicam „živijo cesar“ sprejeli; sedaj ne bo dolgo terpelo, da bojo Francozi cesarja dobili; kaj pa po tem?